

Bijlage 1. Verkenning voorveld Jeugdzorg 8583273

In deze bijlage vindt u een verkenning van het voorveld, het versterken van informele en formele netwerken en de huidige samenwerking tussen partners.

Visie op normaliseren

In de motie verwijst u naar de visie van de regio Haaglanden. De kern van de visie van Haaglanden is het versterken van het normale leven. Belangrijk hierbij is een gedeelde visie, die recht doet aan het perspectief van ervaringsdeskundige jeugdigen, ouders, professionals JGZ en jeugdhulpverleners. Haaglanden gebruikt de volgende werkdefinitie: *vragen, kwetsbaarheden horen bij het leven. Ouders en jeugdigen worden gestimuleerd om binnen informele netwerken steun/hulp te zoeken. Daarnaast is er voor jeugdigen en ouders vroegtijdig toegang tot steunfiguren in de wijk en op school. Belangrijke uitgangspunten zijn dat ouders hun verantwoordelijkheid nemen voor zover mogelijk en dat er geen beroep wordt gedaan op de eigen verantwoordelijkheid als de draagkracht dat niet toelaat. Het is belangrijk dat de basis van gezinnen op orde is en dat hulpverleners oog hebben voor de brede opgroei- en opvoedcontext waarin de jeugdige opgroeit. We problematiseren en medicaliseren niet onnodig en jeugdigen groeien zoveel mogelijk op in het eigen gezin en gaan naar het reguliere onderwijs. Er is een gelijkwaardige samenwerking met het gezin en een gezamenlijk inzicht in de situatie waarbij onderlinge verschillen er mogen zijn. Er is aandacht voor positieve zaken en de vraag/behoefte van jeugdigen en ouders is leidend.*

Dit sluit goed aan bij hoe wij binnen de gemeente Zaanstad werken aan het stimuleren van informele netwerken en inzet van ervaringsdeskundigheid. Zoals in de Hervormingsagenda jeugd naar voren komt is het belangrijk om een maatschappelijke dialoog te voeren met partners uit de stad over de grenzen van de jeugdhulp heen. In samenwerking met verschillende partners uit het maatschappelijk veld en met jongeren en inwoners, willen we een brede beweging tot stand brengen rondom het thema “Jeugdigen en gezinnen versterken in hun dagelijks leven”. De uitdaging is om met elkaar het dagelijks leven van gezinnen en jongeren in Zaanstad te versterken. De werkdefinitie van Haaglanden dient als leidraad bij onze vervolgstappen om de potentie van het voorveld beter te gaan benutten.

Voorveld in Zaanstad

Voor de verkenning voorveld brachten wij de interventies in het voorveld in beeld en spraken wij met jongeren, professionals, medewerkers van de verschillende voorliggende voorzieningen, verwijzers en onderwijs over hun visie op het voorveld rondom jeugd en opvoeden. In de literatuur keken we naar wat er bekend is over het voorveld en welke rol de gemeente kan spelen in het verstevigen hiervan.

Welke voorzieningen – normaliserende initiatieven hebben we in Zaanstad? Samengevat in de tabel

Thema	Interventies /projecten
Armoede	Meedoen Zaanstad, Zaans weggeefhuis, Jeugdfonds sport en cultuur, Voedselbank, st Leergeld, st.kinderen van de voedselbank, st. jarige Job, Samen voor alle kinderen, prakkie 075, nationaal kinderpulffonds, Get a grip, geldwijzer
Gezondheid/opvoeden/opgroeien	GGD GR met de jeugdgezondheidszorg, GGD maatwerk (met daaronder Centrum jong opvoedondersteuning, team Toegang, cursusbureau met aanbod diverse trainingen, schoolcombinatieregeling, Voorzorg, Nu niet zwanger, ondersteuning PO, VO, MBO, Jogg, centrale zorgverlener, alcoholvoorlichting, genotmiddelenpreventie, VVE toeleiding en monitoring) proud2 beme, +, Humanitas begeleide omgang, Brijder, Cupido Kansrijke start met eerste 1000 dagen aanpak, Voor een kansrijke start, Moeders van Zaandam Oost
Jeugd met beperking	POH bij de huisarts, onbeperkt meedoen, MEE, mama vita, peuter+ en BSO+

Ggz	RCo de Hoofdzaak, ggz in de wijk, 113 zelfmoordpreventie
Netwerk versterken	ZOED, Zaankanters voor elkaar, Villa Pinedo, st Ontdecc, religieuze ontmoetingsplekken, st. Moe, TED ervaringsdeskundigen, meedenken.zaanstad.nl, JIM, Eigen plan, Eigen kracht, Buurtgezinnen, Yeep, JEZ ervaringsdeskundigen
Rondom jongeren	Jongeren werk als onderdeel van SWT (o.a. meideninloop, trainingen, huiskamer) Projecten maatschappelijke diensttijd (Young fire en rescue team, krajicek foundation, Life goals, Young leaders, society of Siblings, time of your life, local heroes) Straathoekwerk, jongerenHubs, st.RAAZ, SK coaching ZSAlliance, Zaanse regenboog, st FEAZ, de Herstelling
Gezondheid/sport	Sportbedrijf met brede schoolactiviteiten, topsportevenement, experience, lokaal sportakkoord
Onderwijs	Brugfunctionarissen, verlengde leertijd (impulsregeling), schoolmaatschappelijk werk, contactpersoon jeugdteam op school
Kansengelijkheid	PACT Zaandam Oost: er wordt gewerkt aan een nieuw uitvoeringsplan
Sociaal wijkteams	SMD, Dock en Inclusio met de opdracht: maatschappelijke ondersteuning, opbouwwerk, mantelzorg, participatie, schuldenproblematiek en inkomensvraagstukken, jongeren, gezondheid, huiselijk geweld.
Buurt/wijk centra	Zeskanter, Poelenburcht, Kleurrijk, het Breedweer, Dirk Prins, de Vuister, de Lorzie, de Kolk, de Bovenkruier, A3 assendelft
Participatie	Jongerenloket, de Herstelling
Veiligheid	Bureau Halt, PGA

Visie jongeren (via RAAZ)

Jongeren zijn terughoudend met het delen van hun problemen over hun thuissituatie. Zij willen vermijden dat mensen een negatief beeld krijgen. De jongeren geven de voorkeur aan het zelf oplossen van problemen. Alleen in situaties waarin de jongeren zelf geen uitweg of oplossing zien, overwegen zij problemen in hun thuissituatie met anderen te delen en hulp te vragen. Ze willen anderen ook niet belasten met hun problemen. De jongeren zijn niet heel bekend met verschillende organisaties in het voorveld. Familie, vrienden, sportverenigingen en RAAZ spelen een belangrijke rol voor hen.

Voor jongeren zijn ervaringsdeskundigen een belangrijke bron van hoop, begrip en begeleiding. Het idee dat iemand begrijpt wat ze doormaken, zonder oordeel, creëert een gevoel van verbondenheid en vertrouwen. Jongeren vinden het waardevol om te weten dat ze niet alleen zijn en dat er mensen zijn die begrijpen wat het betekent om verschillende uitdagingen te overwinnen. De jongeren geven aan dat het niet altijd noodzakelijk is om meteen professionele hulp in te schakelen, maar door meer aandacht te hebben voor elkaar, kunnen problemen mogelijk kleiner worden. Het zou volgens hen moeten starten op school.

Visie professionals

Inzicht en vindbaarheid

Professionals geven aan dat er winst te behalen valt als het gaat over het vergroten van de bekendheid van het voorveld en de inzet ervan. Zij ervaren het voorveld als versnipperd en onoverzichtelijk. Er is een groeiende vraag naar een centrale informatievoorziening. Ook het faciliteren van fysieke bijeenkomsten en het creëren van ontmoetingsplekken zien zij als cruciaal om inzicht in en vindbaarheid van het voorveld te verbeteren.

Samenwerking

Professionals hebben een verschillende kijk op de samenwerking tussen en met het voorveld. O.a. door verschillen in werkwijze komt samenwerking niet altijd goed van de grond. Professionals zeggen dat zij bekend zijn met het voorveld en tegelijkertijd beperkt met hen samenwerken door onder andere de complexiteit van de casuïstiek. Het Sociaal Wijkteam en Centrum Jong geven aan dat zij actief kijken naar mogelijkheden tot samenwerking met andere Voorveld partijen. De Voorveld partijen geven daarentegen aan dat zij veel vaker benaderd kunnen worden.

Voorveld als aanvulling of als alternatief

Organisaties in het Voorveld benadrukken dat hun inzet ook voor gezinnen en jongeren met complexe problematiek als aanvulling geboden kan worden. Het Voorveld dient in deze context niet beschouwd te worden als een vervanging voor de inzet van formele (zorg)organisaties, maar als een aanvulling op wat er allemaal nodig is om jeugdigen en gezinnen zo goed mogelijk te ondersteunen.

Draagvlak van bovenaf: integraal onderdeel van werkwijze in organisaties

Om het Voorveld te versterken en de samenwerking te bevorderen, benadrukken diverse organisaties het belang van draagvlak en visie van bovenaf. Het is belangrijk dat professionals worden gefaciliteerd in de samenwerking met het Voorveld als onderdeel van hun primaire werkproces.

Ontbrekend aanbod

De professionals geven aan dat er aanbod ontbreekt voor kwetsbare meiden, gezinnen met taalproblemen, plekken voor jonge kinderen die nog niet schoolrijp zijn, peuters met een zorgvraag, Bulgaarse gezinnen en inloopbijeenkomsten voor ouders van schoolgaande kinderen.

Bestaande initiatieven versterken

Professionals doen een oproep om vooral bestaande succesvolle initiatieven te versterken of uit te breiden in plaats van nieuwe initiatieven toe te voegen. Met name werden Buurtgezinnen, JIM, Moeders van Zaandam Oost, ervaringsdeskundigen, brugfunctionarissen, Eigen Kracht en Eigen Plan door veel professionals genoemd als normaliserende initiatieven.

De kern van de gesprekken die wij gevoerd hebben met jongeren en professionals over het Voorveld Jeugd & Opvoeden is visueel gemaakt:

